

Kuntoutus ja uniapnea

Kaija Paljakka

Keuhkosairauksien erikoislääkäri

Kuntoutuksen erityispätevyys

6.3.2008 MKS

”Kuntoutumissykli”

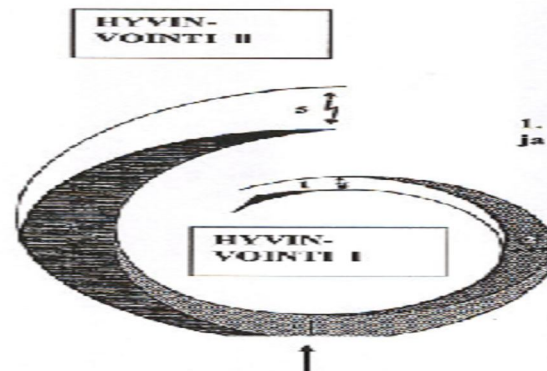
Anttolanhovi

Engeström 1995, muokattu:
Anttolanhovi 2006

HENGITYSSAIRAAN HYVINVOINNIN EHTYMISEN JA ELPYMISEN SYKLI

**5. Hyvinvoinnin
vakiintumisen vaihe –
toimintakyvyn palauttamisen
vaihe**
- oman kehon ja psyyken sekä
yhteiskunnan vaatimusten
tasapaino
- saattaa ilmetä konflikteja
suhteessa ympäristöön

**4. Uusien taitojen
opetteleminen –
toimintakyvyn
palauttamisen vaihe**
- uusien taitojen ja taitojen
omaksuminen, uuden
tilanteen kanssa
toimeentuleminen/
haasteiden kohtaaminen ja
uuden opetteleminen

3.B Käännepaikka
- miten diagnoosin kanssa eteenpäin?

**1. Tarvetila – toimintakyvyn suojelemisen
ja puolustamisen vaiheet**

- kärsimyksen herääminen
- levottomuus

**2. Umpikuja – toimintakyvyn
rakuilemisen vaihe**
- näin ei voi enää jatkua

**3.A Ratkaisun etsiminen –
toimintakyvyn vaarantumisen vaihe**
- diagnoosin saaminen

Valtakunnallinen uniapneaohjelma 2002-2012 /STM

- Kuntoutus aloitetaan varhain ja yksilöllisesti osana hoitoa

Mitä on uniapneaa sairastavan kuntoutus?

- Tiedon antamista uniapneasta, sen oireista, hoidosta ja ennusteesta
- Parhaan hoidon tarjoamista
- Elämäntapamuutoksissa tukemista
- Tarvittaessa uudelleen koulutusta paremmin sopivaan ammattiin
(Työeläkevakuutus, KELA tai Työhallinto)

Kuntoutumiseen kuuluu

- Sairauden ymmärtäminen
- Sitoutuminen hoitoon ja kuntoutukseen
- Tarvittaessa kuntoutussuunnitelman tekeminen, toteuttaminen ja tarkistaminen
- Tarpeellisen tuen saaminen
- Oppiminen elämäänsä mahdollisimman täysipainoista elämää sairauden kanssa

Kuntoutustarve

- Sairaus, vika tai vamma
- Toimintakyvyn menettämisen uhka
- Työkyvyn menettämisen uhka
- Syrjäytymisen uhka

- Kuntoutustarve on yksilöllinen

Hengityssairaahan kuntoutustarve

- Muista kuntoutusmahdollisuus silloin, kun on tuore sairaus tai jo kauan ollut sairaus vaikeutuu
- Useimmiten tilanteeseen liittyy psykososiaalista ongelmatiikkaa ja/ tai työ- tai toimintakyvyn huononemista tai syrjäytymiskäyttäytymistä
- Arvioi pärjääkö asiakas omin avuin vai tarvitaanko tukitoimia ja kartoita mistä kautta tukea on saatavissa

Uniapneakuntoutumisessa tärkeää

- Laihduttaminen ja painonhallinta muuttamalla ruokailu- , nukkumis- ja liikuntatottumuksia **pysyvästi**
- Säännöllinen nasal CPAP -laitteen käyttö
- Tupakoimattomuus
- Alkoholin käytön kohtuullistaminen
- Omaisen tuki
- Vertaistuki

Elintapojen muutos pysyväksi: 6K

KYSY

KARTOITA

KIRJAA

KEHOTA

KANNUSTA

KONTROLLOI

Pysyvän elämäntapamuutoksen toteutus: 4T

TIETO TAITO
TAHTO
TUKI

Vaikuttavalle kuntoutukselle tyypillistä

- Varhain aloitettua
- Tarkkaan kohdennettua
- Moniammatillista
- Aktiivista harjoittelua sisältävää
- Toimenpiteet kohdistuvat yksilön lisäksi hänen työ- ja elinympäristöönsä

(Timo Pohjolainen, Kuntoutus 3/2006)

Kuntoutumisen kolme tärkeää asiaa: 3S

Sitoutuminen

Suunnitelmallisuus

Seuranta